

A VASÚTÉPÍTŐ IFJUSÁG MUNKÁJA

Írta: Gyilász Milován

Az emberek rendszerint nem gondolnak a vasútra, amikor vonaton utaznak. Most pedig az Ifjúsági Vasútvonalon utazva vagy gyalog és gépkocsin végigjárva — az ember minden apróságot észrevesz, — a jelzőket, talpfákat, csavarokat, bevágásokat és töltéseket. Egyszerre világossá válik, milyen óriási munkát kellett elvégezni, hogy ezek a sinek átszeljék a szántóföldeket és mezőket, átugorják a folyókat és átvágják magukat az erdőkön és szakadékokon. Ez az emberi munka egyszerűben naggyá, fenségessé válik, s anyaggá változva, megtapinthatóan tárul elénk. Látniuk a talpfákban, amelyeket válak cipelnek, a csavarokban, amelyeket ujjak helyeztek el és csavartak be, a földben amelyet kis kocsik szállítottak — minden eleven embereket. S ezek erőfeszítéseit, verejtékét és szellemét látniuk, amely mindezt gondosan és figyelmesen elkészítette.

Mi az, ami mindezt észrevételei velünk, hogy egész világosan, anyagilag fölfoghassuk a Vasútvonalon végzett munka minden bonyolultságát és fenségét? Mi az, ami megdobogtatja a szíveket? Mi az, ami ebben, a többihez látszólag hasonló vasútvonalban nagyobb lelkesedést és örömet kelt az emberben bármilyen műremek, nagyobb mint bármilyen esemény, olyan nagyot, mint az alattomos, vérszomjas és erős ellenség felett hosszú, nehéz és véres csaták után kivívott győzelem?

Ez öröknök, verejtékünknek és egész szellemi képességünknek öntudatos felajánlása — társadalomnak, a hazának, a népnek, Titonak, — mindegy melyiknek közülök, mert mindez egyet jelent. Az ifjúság látszólag nem hoz különös áldozatot. Két hónapig ingyen dolgoznak az ifjak egy sokoldalúan nagyjelentőségű munkában. És ez minden. Az áldozatot azonban sohasem kilogramra, nagyságra és méterre kell mérni, mert az áldozat mértéke az önzetlenség és az a szeretet, amellyel hozzuk. Az ifjúság tüzes szeretettel és lelkesedéssel adja ezt a két hónapot és minden egyes ifjú tisztában van azzal, hogy valami nagyot tesz a közösségért, s hogy itt egyáltalán nem szabad saját magára gondolnia. Nincs olyan méter, amellyel ezt a szeretetet, öntudatot és önzetlenséget lemérhetnénk. Mindez egyszerűen csak szeretet, öntudat és önzetlenség, amilyennel csak a nagy, nemes tettekre elszánt emberek rendelkeznek és amilyent csakis ők adnak. Ez az, ami megdobogtatja a szívet, amikor a Vasútvonal mentén haladunk. Ugyanez a szeretet, öntudat és önzetlen önfeláldozás volt tapasztalható az ifjaknál és leányoknál és általában minden harcossal a háborúban is. Ezeknek a nagy erényeknek köszönhetjük, hogy sikerült legyőznünk ezeket a nagy nehézségeket, hogy átkelhattünk minden hegységen, áthidalhattunk minden folyót és legyőzhettünk minden ellenséget. Számptalan nemes, nagy emberünk elesett, de ujjak jönnek — vajjon a Vasútvonal nem ezt bizonyítja? — akik nem engedik ellomályosítani dicsőségünket, akik még bátrabban és még áttűzőbb erővel viszik tovább Tito zászlaját, a nép szabadságának és a népek testvériségének zászlaját.

És valóban, a vasútvonalon folyó minden munka a nagy és hosszú harcra emlékeztet. Az ellenség kemény, kitartó és ügyes volt. Egy bevágáson átengedte a mieinket, aztán hátbatámadta őket, úgyhogy új áttörést kellett előkészíteni — mint a harcban is. Minden terv és vezényszó szerint folyik. Brigádokat vezényelnek a veszélyeztetett helyekre, rohamokat végeznek, csoportosítják és elosztják az erőket. És katonai

életet is élnek. Megszokott dolog, hogy ilyen hosszú és hasonló terepen fekvő vasútvonalakat két-három évig, a régi Jugoszláviában pedig öt évig is építettek. Ifjúságunk tömeges lendületével mindezt leszorítja valamivel több mint hat hónapra. Ebből látható, hogy ez harc volt és harc ma is, óriási hadművelet, amely — hála a tömeges hősiességnek, az ügyességnek, a mozgékonyaságnak és a helyes vezetésnek — mindenben sikerült.

A kezdet elég nehéz volt, amig neki nem lendült, s amig nem »dolgozta be« magát az egész szervezet. Akadt mindenféle kételkedő és rosszhiszemű próféta. Ezek azonban gyorsan elnémultak, — a tizenöt napos tervek hét, öt, sőt három nap alatt is megvalósultak. Az ifjúsággal együtt megkezdődött a legjobb, legtehetségesebb szakemberek özönlése. Az ifjúság kezdett bizalommal tekinténi rájuk, s ők határtalan hittel az ifjúságra. Szilárd munkaközösség alakult, — a századok és brigádok egyre szilárdabban vonultak fel, hibátlanul, a megállapított terv szerint, ügyesen tájékozódva és a terephez alkalmazkodva.

A Vasútvonal új emberek kovácsműhelyévé vált. Illetve az ifjak már előbb kovácsműhelyben voltak, — ma egész országunk új emberek kovácsműhelye, — s a vasútvonalon csak egyesek és pedig a legjobbak közül valók kovácsolódtak. És jól kovácsolódtak. Most mindenki, aki visszatért, büszkeséggel beszél munkájáról, örömmel emlékezik (és szomorúsággal hogy el kellett válnia tőlük) társaira, századára, sátorára, a tréfákra, énekszóra, versengésre, s a fölvilágosító és politikai munkára. Igen, könnyű most a hátországból észrevenni azt az ifjút aki visszatért a Vasútvonalról. Öntudatosabbá, bátrabbá vált, jobban hisz a maga erejében. Valahogy világosabban kialakult egyénisége, emberi képe.

De mindezek alapján nem szabad azt gondolnunk, hogy a munka könnyű és egyszerű. Minden erőt meg kell feszíteni, — forráságban, porban, gyöngé ruhában, nagyrészt mezítláb, közepes táplálkozás mellett, — hogy sikert érjenek el. Az igazi ifjú, aki Títo iskoláját járta, ha nem is olyan könnyen, de énekszóval gyűri le mindezeket az akadályokat. Szívesen hoz áldozatot a közösségért, másokért. Szívesen alkot, épít, szelleme sohasem pihen, szíve rettenhetetlenül a népért ver.

Az ifjak és leányok ezreinek ez a hatalmas munkája hősök, törzsek és népek példátlan tetteiről zengő fenséges eposzra hasonlít. Ez az eposz itt megvalósult és nem lett verssé. Nem is várhatjuk megénekelését most, amig még tart a harc. De sok mindent tehetnénk már most. Ime mondjuk: az ifjak maguk írnak verseket munkájukról, falujúságokat szerkesztenek, dallamokat szerzenek. Mindez őszinte, nemes, de — kezdetleges. Sok írónk és általában művésziünk otthon ül, kimerülve a témára való várakozásban, s arról vitatkozva, hogy vajjon a »művészet megrendelésre« — művészet-e. Ezek a művészek mégis ellátogathatnának oda hosszabb időre, hogy megtanítsák az ifjakat sok hasznos dologra. — hogyan kell falujúságot szerkeszteni, feliratokat, jelmondatokat stb. készíteni és szép (ha nem is nagyigényű) sorokat egybefűzni indulónak. Nincs olyan tollforgató ember, akinek ne kellene elpirulnia, ha hallja, hogy a kezdetleges, gyakran otromba sorokban hogyan jut kifejezésre az Ifjúsági Vasútvonal hőseinek nagy és nemes műve és érzése, amely Nyegos, Mazsuranics, Jaksics és Presern tollára kívánczok. Egyszóval legalább úgy-ahogy segíteni kellene a kulturszínvonal felemelését, megfelelő kifejezést adni a fenséges rajongásnak, a Vasútvonal ifjú hőseinek a kultúra, a dal iránti olthatatlan szomjúságának. Ez már mégis azt jelentené segíteni a népet, vele együtt haladni, nem pedig a sötétségbe és félhomályba és illúziókba és kétségbeesésbe menekülni tőle. — Az ifju-

sági vasútvonal egyébként különösen gazdag motivumokat ad — színeket, szépségeket formában és mozdulatokban, sokoldalúságot az érzésekben. Ezer emiatt nekilendülése egy cél felé, akik közül mindenki a maga ura és mindannyian ugyanabban az irányban vetették be erejüket, ifjak és leányok az ország különböző vidékeiről, különböző szokásokkal, neveléssel és mindegyiket egy akarat, egy gondolat hatja át — ki és hol található rá a művészi munka nagyobb képességére, gazdagabb és szélesebb forrásokra, tapasztalatai kiegészítésére és az ihlet előidézésére? És mindannyian itt vannak — horvátok, szlovének, macedonok és a többiek — minden járásból a magaskultúrájú és az elmaradt vidékekről. Itt vannak Julia tartomány legényei és leányai is, akik tovább adják szülőhazájuk fájdalmas és megrendítő kiáltását: »Tito, a tenger mellék hív!«

Ime itt látható, hogyan alakul és milyen lesz Titó új Jugoszláviája mindenek ellenére, minden külső és belső ellenség ellenére.

Belső ellenségek — ezek mindenütt rejtőzködnek. Akadtak a vasútvonalon is, de ott a lelkesedés hatalmas viharában, amely ezeket fogott át még annyira sem voltak érezhetőek mint a szalmaszál. Egyébként pedig másutt fűrnak, ugatnak, vágnak, ócsárolnak, kémkednek, eladják magukat és asszonyukat és lányukat csokoládéért, egy dollárért, másfél dollárért, semmiért — egyszerűen csak aljasságból, elferdültségből, unalomból és kétségbeesésből — mert minden felesleges és olcsó, ha már eladják saját országukat és saját népüket. Meg akarják akadályozni országunk újjáépítésének nagy művét és nem tudják elgondolni hogy mi a nép, a csavargók, meztelenek, egyszerű emberek, bolond parasztok és hajléktalanok, nélkülük is megszervezhetjük az államot és építhetünk vasútvonalakat és gyárakat. Pedig mi ezt megtehetjük és minél kevesebben vannak ők — annál jobban. Az Ifjúsági Vasútvonal azt bizonyítja, hogy mi — csak egy kicsit több éberséggel, gyakorlatiassággal és határozottsággal! — nagy bonyolult munkákat is elvégeztünk háromszor, ötször nagyobbakat és bonyolultabbakat, min a régi Jugoszláviában. És meg is valósítjuk őket és dolgozunk — hogy népünknek jobb legyen, az pedig, hogy a történelem nagy kereke, amelyet a jugoszláv dolgozók millióinak keze mozgat, összezúz néhány férget is — csak a tisztábbít vérezt van.

Ami külső ellenségeinket illeti, belőlük is van sok és mindenütt. Képletet kivéve. Ezek nem hallják Julia tartomány kiáltását, ezt nem is várhatjuk tőlük, ezeknek nemcsak szívéük és lelkük nincs, hanem érzekeik sincsenek. Ezek egyszerűen imperialisták. Azzal áltatják a maguk polgárait, hogy Jugoszlávia összetűzéseket szit, veszélyezteti a békét stb. Jé lenne, ha az »ő« polgáraik láthatnák, hogy mi igazságos békére, munkára törekedünk. És számukra, azaz imperialisták számára sem volna rossz, ha látnának ezt azt az Ifjúsági Vasútvonalon. Sok dolog világosabban állna előttük — hogy bolondul csalódnak, ha azt hiszik, hogy térdre kényszeríthetnek, leigázhatnak bennünket anélkül, hogy ellentmondának, hogy becsaphatják országunkat, amely az 1941, 1945 évi harcokat szülte és amely olyan ifjúságot szül — öntudatosat, fegyelmet, dicsőt — amilyen a Vasútvonalon dolgozik s amilyen egész országunkban él. Triesztet, Goriciát és a többit elvették. Titó azonban egyszer mégis eljut oda. Az igazságtalanságot nem felejtjük el soha, soha. Mi erősödni fogunk, mi fiatal ország, amelyben életrekelt minden népi erő és amely felszabadult az idegen gyámság és a hazai járom alól. Ellenségeink pedig gyengülni fognak. — szétmarcangolják őket a válságok és a különféle belső összeütközések, mert rendszerük, életmódjuk s

az a mód, amellyel uralkodnak a népeken, nagyon is kivénhedt, s csak erőszakkal, vérrel, a trösztök és imperialista cápák »demokráciájával« tartható fenn. Mi pedig nem »kapaszkodunk« semmibe — megáll egyszerűen maga a nép, amelyet legjobb fia vezetnek és szerveznek. Minden, minden, amit az emberi ész elgondolhat — a mi oldalunkon áll. Csak még sok-sok tehnikára, még sok különféle »Ifjúsági Vasútvonalra« van szükségünk, s ezeket olyan emberekkel, mint a mieink, olyan emberrel mint Titó és olyan mozgalommal, amelyet ő vezet — mind mégis sikerül kiépítenünk.

Az első ellenségeket — a belsőket, mi semmisítjük meg. Ez világos és érthető. A történelem, a társadalmi fejlődés logikája, ebben az irányban halad, arra kényszerítve ellenségeinket, hogy kirohanjanak, megmutassák magukat, hogy legnagyobb titokban dolgozva is, leleplezzék magukat: Nem engedi őket nyugodni, visszahúzódni, mert már megmérgezte őket a nép és a nép harca iránti gyűlölet és irigység, nem fordulhatnak többé vissza. Számukra — egyszer egyiknek, egyszer a másiknak, egyszer Grolnak, máskor Dragoljubnak (hogy azokat, akik előttük voltak ne is említsük) felmerül a kérdés — vagy ők, vagy a nép. A történelem, ha már valakit halálra ítél, mindent megtesz — erőket szül, amelyek az elítéltet minél előbb sirba helyezik. Így lesz nálunk is — mert így kell lennie.

Ami pedig a többi, külső ellenséget illeti 15—20 év múlva mindenben utolérjük, sőt elhagyjuk őket. Ebben legkevésbé sem szabad kételkedni, így lesz — mert így kívánja népünk akarata, amelyet Titó elvtárs, a Párt, a nép juttat kifejezésre és fejleszt tovább.

Semmi sem kelt ifjúságunknál és különösen a Vasútvonal építőinél olyan rajongást és lelkesedést, mint Titó. Ez nem véletlen. Vannak emberek, akik valóságos zászlók, jelképek. De Titó nemcsak ez. Titó ugyanakkor, a felszabadító harc és — ma az ország ujjaépítésének szervezője és irányítója. Hitét tud önteni az ifjúságba, lelkesedést kelt és pontosan meghatározza számára az irányt. S ezért az ifjúság, mint a nép legfiatalabb, legtisztább, legjobbban érző része — határtalanul szereti. Azt mondják — Titónak építjük a Vasútvonalat, s ez azt jelenti — a népnek, a hazának, magunknak Titó irányításával. Azokkal a nagy eszmékkel eltelve, amelyeket nálunk Titó marsal képvisel a legerőtelesebben és amelyeket ő valósít meg a legkövetkezetesebben, átalakult országunk ifjúsága új és új csodákat teremt, új és új nagy tetteket visz véghez.

Azok, akik ma a Vasútvonalon dolgoznak egész életükben büszkék lesznek erre és örömmel emlékeznék vissza a nagy napokra, amikor ők is résztvettek a nagy titói feladatok megvalósításában. Joggal büszkélkedhetnek, amint büszkélkednek az 1941 év, vagy az ötödik offenzíva harcokai is. Különbség kétségtelenül van — azok az elsők életüket adták, hogy ezek alkothassanak. A büszkeség oka azonban — munka a nép jólétéért — ugyanaz. Mert egyik és másik mű is halhatatlan és megérdemli, hogy bekerüljön a késő nemzedékek meséibe és dalaiba.

»Az emberek tömeges megváltoztatására csak a gyakorlati mozgalomban, a forradalomban nyílik lehetőség; a forradalomra nemcsak azért van szükség, mert semmi más módon nem lehet megdönteni az uralkodó osztályt, hanem azért is, mert a megdöntő osztály csupán a forradalomban szabadulhat meg minden régi terhétől és válik képessé új társadalom megteremtésére.«

Marx és Engels Összes Művei IV., 66. l.